

Nr 2.

Godkänd av första kammaren den 29 november 1918.
Godkänd av andra kammaren den 29 november 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående extra krigstidstillägg för senare halvåret av 1918 och tills vidare under år 1919 åt befattningshavare i statens tjänst m. m.

(Första särskilda utskottets utlåtande Nr 1.)

Till Konungen.

I en till riksdagen avlåten, den 25 oktober 1918 dagtecknad proposition (nr 1) har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att

dels för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana befattningshavare, som avses i Eders Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 138) angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1918. 14 saml. Nr 2.

a) å extra tilläggsstat för år 1918 anvisa såsom förslagsanslag

under andra huvudtiteln	kronor	600,000: —
» tredje »	»	50,000: —
» fjärde »	»	5,325,000: —
» femte »	»	2,375,000: —
» sjätte »	»	1,500,000: —
» sjunde »	»	1,550,000: —
» åttonde »	»	1,700,000: —
» nionde »	»	390,000: —

b) medgiva, att i fråga om befattningshavare vid verk och institutioner, för vilka anslag här ovan icke beräknats, extra krigstidstillägg må utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas;

c) å extra tilläggsstat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag högst 11,000,000 kronor att av tillfälliga lånemedel mot återbetalningsskyldighet utanordnas till statens järnvägar;

dels förklara, att det extra krigstidstillägget skall utgå med en tredjedel av de å 1918 års senare hälft belöpande avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas, eller, där beloppet enligt denna beräkningsgrund skulle understiga 300 kronor för samma tid räknat, med sistnämnda eller däremot svarande belopp, dock med iakttagande att ingen må uppbära mera än 4 kronor 50 öre per dag, ej heller mera än hälften av de avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas;

dels besluta, att i fråga om det extra krigstidstillägget skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad i nyss berörda kungörelse finnes beträffande krigstidstillägg stadgat;

dels ock medgiva,

a) att såsom förskott i avräkning å det krigstidstillägg, som kan varda befattningshavare i statens tjänst för år 1919 beviljat, må under sistnämnda år, intill dess kungörelse om sådant krigstidstillägg utfärdats och trätt i kraft, utbetalas, utöver vad av 1918 års lagtima riksdag i sådant avseende medgivits, extra krigstidstillägg enligt ovan angivna grunder; och

b) att härför erforderliga belopp må utgå

beträffande befattningshavare vid verk och institutioner, för vilka särskilt anslag för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 icke av sagda års lagtima riksdag beräknats, av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas; samt beträffande övriga befattningshavare av de medel, som för beredande

av krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1919 blivit å 1919 års riksstat särskilt avsatta.

I samband med förevarande proposition har riksdagen till behandling förehåft åtskilliga inom riksdagen väckta motioner, i vilka påyrkats ändringar i de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för åtnjutande av ifrågavarande krigstidsunderstöd.

Det dyrtidsbidrag, som vid 1918 års lagtima riksdag beviljades statstjänarna, utgår i form av krigstidstillägg och krigstidshjälp.

I *krigstidstillägg* äger vederbörande befattningshavare i regel uppbära $33\frac{1}{3}$ procent av samtliga kontanta avlöningsförmåner, dock högst 4 kronor 50 öre för dag. Härtill kommer för flertalet befattningshavare en s. k. grundplåt å 365 kronor.

Till åtnjutande av *krigstidshjälp* äro vissa gifta eller eljest underhållspliktiga befattningshavare med viss lägre inkomst berättigade. Krigstidshjälpen utgår alltefter storleken av det beräknade belopp, för vilket befattningshavaren under år 1918 har att erlägga skatt enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt (äkta makars taxeringar sammanräknade), med följande belopp, nämligen vid en inkomst av

högst 1,000 kronor: med 150 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 75 kronor för vart barn;

från 1,000 till och med 2,000 kronor: med 120 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 60 kronor för vart barn;

från 2,000 till och med 3,000 kronor: med 90 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 45 kronor för vart barn; samt

från 3,000 till och med 4,000 kronor: med 60 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 30 kronor för vart barn.

Sammanlagda beloppet av en befattningshavares krigstidstillägg och krigstidshjälp under året får icke överstiga ($365 \times 4.50 + 365 =$) 2,007 kronor 50 öre.

Det belopp, som av lagtima riksdagen beräknades för sålunda beviljade krigstidstillägg och krigstidshjälp, uppgår till en summa av 94,000,000 kronor, fördelad på följande sätt:

Postverket.....	kronor	7,300,000
Telegrafverket.....	»	4,200,000
Statens järnvägar.....	»	32,000,000
Statens vattenfallsverk.....	»	600,000
Statens domäner.....	»	1,900,000
	Säger kronor	46,000,000

Andra huvudtiteln	.....	kronor	2,300,000
Tredje »	.....	»	200,000
Fjärde »	.....	»	17,500,000
Femte »	.....	»	8,500,000
Sjätte »	.....	»	5,300,000
Sjunde »	.....	»	5,700,000
Ättonde »	.....	»	6,500,000
Nionde »	.....	»	1,500,000
		Säger kronor	47,500,000

i

Postsparbanken, försäkringsinspektionen, försäkrings- rådet, statens biografbyrå, patent- och registrerings- verket, mynt- och justeringsverket, bankinspektio- nen, flottans pensionskassa och folkskollärarnas pen- sionsinrättning	.....	kronor	500,000
		Säger kronor	500,000
		Summa kronor	94,000,000

Av dessa belopp hava de vid de olika huvudtitlarna upptagna poster, tillhopa 47,500,000 kronor, anvisats å tilläggsstat för år 1918, medan den till sammanlagt 46,500,000 kronor upptagna kostnaden för krigstidstillägg m. m. åt befattningshavare vid statens affärsdrivande verk och övriga ovan uppräknade institutioner synts böra utgå av samma medel, av vilka dessa verks och institutioners övriga omkostnader bestridas.

I fråga om dyrtidsbidrag för år 1919 har lagtima riksdagen medgivit, att såsom förskott i avräkning å det krigstidstillägg, som kan varda för år 1919 beviljat, må, intill dess kungörelse om sådant krigstidstillägg utfärdats och trätt i kraft, utbetalas vad som enligt kungörelsen den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 138) skolat till respektive befattningshavare såsom krigstidstillägg vid utgången av varje avlöningsperiod utbetalas, därest samma kungörelse varit gällande även för år 1919, dock att dylikt förskott icke må utgå å den s. k. grundplåten.

I fråga om principerna för nu föreslagna nya tillskott till statens befattningshavares löneförmåner, har departementschefen ansett det av förhållandena påkallat att så nära som möjligt ansluta sig till 1918 års lagtima riksdags beslut.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle extra krigstidstillägg utgå med en tredjedel av de å 1918 års senare hälft belöpande avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas, eller, där beloppet enligt denna beräkningsgrund skulle understiga 300 kronor för samma tid räknat, med sistnämnda eller däremot svarande belopp, dock med iakttagande att ingen må uppbära mera än 4 kronor 50 öre per dag, ej heller mera än hälften av de avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas.

Kostnaderna för av Eders Kungl. Maj:t föreslagna extra tillägg hava beräknats på följande sätt:

för postverket	kronor	2,300,000	
» telegrafverket	»	2,250,000	
» statens järnvägar	»	11,000,000	
» statens vattenfallsverk	»	350,000	
» statens domäner	»	475,000	16,375,000

Andra huvudtiteln	kronor	600,000	
Tredje »	»	50,000	
Fjärde »	»	5,325,000	
Femte »	»	2,375,000	
Sjätte »	»	1,500,000	
Sjunde »	»	1,550,000	
Åttonde »	»	1,700,000	
Nionde »	»	390,000	13,490,000

Postsparbanken, försäkringsinspektionen, försäkringsrådet, statens biografbyrå, patent- och registreringsverket, mynt- och justeringsverket, bankinspektionen, flottans pensionskassa och folkskolläraryr- nas pensionsinrättning	kronor	135,000	135,000
	Summa kronor		30,000,000.

Av nämnda summa skulle, enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag, under de särskilda huvudtitlarna såsom förslagsanslag anvisas å extra tilläggsstat för år 1918 tillhoppa 13,490,000 kronor.

Beträffande de affärsdrivande verken ävensom postsparbanken och övriga ovan uppräknade verk och institutioner har kostnaden för det extra krigstidstillägget ansetts böra utgå av samma medel, av vilka dessa

verks och institutioners övriga omkostnader bestridas, varvid för statens järnvägars del tillfälligt lån skulle bliva för ändamålet erforderligt.

Eders Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 framlagda förslag innefattar därjämte, att förskott skall för år 1919, utöver vad lagtima riksdagen redan i sådant avseende beslutat, utbetalas å vederbörandes avlöning i enlighet med av Eders Kungl. Maj:t angivna grunder.

Det av årets lagtima riksdag beslutade, i form av krigstidstillägg och krigstidshjälp utgående dyrtidsbidraget till statens befattningshavare var till storleken avvägt med hänsyn till den stegring i levnadsomkostnaderna, som inträffat under senare delen av år 1917 och de första månaderna av innevarande år. Emellertid har departementschefen, på sätt han närmare utvecklat, ansett den ytterligare stegring i levnadsomkostnaderna, som på senaste tiden uppstått, nödvändigögra ytterligare åtgärder till beredande av ökat dyrtidsbidrag åt statens befattningshavare. Riksdagen delar den uppfattning, vilken sålunda kommit till uttryck i departementschefens till statsrådsprotokollet gjorda uttalanden, men har i fråga om arten och omfattningen av det sålunda ifrågasatta extra dyrtidsbidraget funnit omständigheterna påkalla mera vittgående åtgärder, än som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. Riksdagen bortser härvid icke från de betydande merkostnader, som genom ett sådant utsträckande av dyrtidsbidraget komma att drabba statskassan, men då denna utsträckning enligt riksdagens mening är oundgängligen erforderlig, hava de finansiella betänkligheterna fått träda i bakgrunden. Riksdagen, som har att framdeles avgiva yttrande rörande sättet för täckningen av dessa ökade kostnader, vill emellertid redan nu meddela, att, enligt vad riksdagens vederbörande utskott hos chefen för finansdepartementet inhämtat, kassafondens ställning enligt numera inkomna uppgifter är på grund av väsentlig ökning på vissa inkomstitlar sådan, att de genom riksdagens nu fattade beslut uppkommande merkostnaderna torde kunna utan större olägenhet bestridas av nämnda fond, i den mån ifrågavarande merkostnader icke skola enligt riksdagens nu anmälda beslut bestridas av vederbörande verks egna inkomster eller, vad angår statens järnvägar, av tillrälliga lånemedel.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, vilket avser att allenast i form av krigstidstillägg fördela detta extra tillskott, har riksdagen ansett böra, såsom av vissa motionärer ifrågasatts, kompletteras med en särskild extra krigstidshjälp, vilken bör komma lägre inkomsttagare med försörjningsskyldighet till godo. Till frågan om storleken av och grunderna för åtnjutande av sistnämnda förmån återkommer riksdagen här nedan.

I huvudsak ansluter sig riksdagen beträffande grunderna för såväl det extra krigstidstillägget som den extra krigstidshjälpen till innevarande års lagtima riksdags beslut i motsvarande ärende.

Det av Eders Kungl. Maj:t i förevarande proposition framlagda förslaget innebär i avseende å extra krigstidstillägg för senare halvåret 1918, att nämnda extra tillägg skall, i likhet med redan förut utgående dylik förmån, beräknas efter 33 $\frac{1}{3}$ procent å avlöningen.

Riksdagen har visserligen i likhet med ett flertal motionärer funnit de med utgångspunkt från nämnda procentsats föreslagna tillskotten väl knappt avmätta, men riksdagen har dock icke ansett sig kunna föreslå en allmän höjning av den tillämpade procentsatsen. I stället har riksdagen i anslutning till ett motionsvis framställt yrkande funnit sig böra besluta, att till varje befattningshavare skall, utöver vad av Eders Kungl. Maj:t föreslagits, utgå ett belopp av en krona om dagen eller för halvåret i dess helhet 184 kronor, d. v. s. samma belopp, som kan anses belöpa på halvåret av den av lagtima riksdagen flertalet befattningshavare tilldelade s. k. grundplåten. Detta ytterligare bidrag av en krona om dagen bör emellertid enligt riksdagens mening icke tilldelas allenast den personal, som enligt gällande bestämmelser är berättigad till denna grundplåt, utan såsom extra krigstidstillägg uppbäras av samtliga befattningshavare i statens tjänst för den tid, de uppbära procentuellt extra krigstidstillägg, med det undantag beträffande vissa lärare, som nedan omförmäles. I samband härmed har riksdagen ansett sig böra vidtaga den jämkningen i Eders Kungl. Maj:ts förslag, att minimibeloppet, som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits till 300 kronor för tiden 1 juli—31 december, bestämmas till 1 krona 75 öre om dagen eller med inberäkning av nyssnämnda 1 krona om dagen till 2 kronor 75 öre om dagen, d. v. s. 506 kronor för senare halvåret. Det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna maximibeloppet, 4 kronor 50 öre om dagen, anser riksdagen böra bibehållas beträffande det procentuella extra krigstidstillägget. Med inräkning av det särskilda extra krigstidstillägget av en krona om dagen, kommer alltså maximum i verkligheten att utgöra 5 kronor 50 öre om dagen eller 1,012 kronor för halvåret i dess helhet. För sådan personal, som åtnjuter avlöning i form av dag- eller timlön, lärer man vid beräkning av det extra krigstidstillägget böra utgå ifrån den sammanlagda avlöningen för den tid, månad, vecka o. s. v., för vilken avlöningen utbetalas.

Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna begränsningen, att ingen skulle i extra krigstidstillägg äga uppbära mer än hälften av avlöningsförmånerna, har riksdagen vidare, för att särskilt tillgodose de svagast

avlönade personalgrupperna, ansett böra ändras till tre fjärdedelar av samma avlöningsförmåner.

Riksdagen har ej förbisett, att i vissa fall de sålunda föreslagna beloppen kunna bliva väl höga. Särskilt gäller detta den ogifta personal, som äger åtnjuta fri kost i full utsträckning. Riksdagen har därför ansett, att i dylika fall det extra krigstidstillägget skall utgå med lägre belopp än det av riksdagen för befattningshavare i allmänhet beslutade, dock i intet fall av denna anledning med mindre än 50 procent av den kontanta avlöningen, därvid emellertid riksdagen funnit det böra inrymmas åt Eders Kungl. Maj:ts befogenhet att, därest särskilda förhållanden visa sig föreligga, höja krigstidstillägget härutöver och till det belopp, som utgår enligt de för övriga befattningshavare gällande grunder. Då enligt riksdagens mening något dröjsmål med utbetalningen av det extra krigstidstillägget icke får förorsakas av den för fastställande av ovan berörda begränsning erforderliga utredningen, torde lämpligen i en blivande författning i ämnet kunna föreskrivas, att för personal, som här ovan avses, det extra krigstidstillägget tills vidare utbetalas med den begränsning, att detsamma icke får överstiga 50 procent av avlöningen, varefter det efter verkställd utredning lär få ankomma på särskild prövning, huruvida ytterligare medel böra såsom extra krigstidstillägg utbetalas.

Beträffande grunderna i övrigt för det extra krigstidstilläggets utgående ansluter sig riksdagen i huvudsak till Eders Kungl. Maj:ts förslag, att härför skola i tillämpliga delar gälla de i överensstämmelse med lagtima riksdagens beslut i kungörelsen den 22 mars 1918 angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst intagna bestämmelserna rörande krigstidstilläggs uppbärande. Härvid bör emellertid enligt riksdagens mening ytterligare iakttagas följande.

För befattningshavare, som av statens medel åtnjuta lön eller arvode för två eller flera befattningar, böra ovan stadgade minimi- och maximibelopp för det extra krigstidstillägget avse den sammanlagda avlöning, som han uppbär. Likaledes bör iakttagas, att det oberoende av avlöningens storlek utgående extra krigstidstillägget av 1 krona för dag skall utgå för endast en av befattningarna, nämligen den, som medför högsta avlöningen, eller, därest avlöningarna äro lika, för den av dessa befattningar, till vilken befattningshavaren först blivit befordrad. Den i förordningens § 3 stadgade begränsning för den, som uppburit s. k. grundplåt av 365 kronor, bör sålunda enligt riksdagens mening icke tillämpas i fråga om det extra krigstidstillägget utan ersättas av nu angivna bestämmelser.

Sådan lärare vid statens läroanstalt, som icke äger åtnjuta avlöning under ferier, må, jämväl för den tid efter den 1 juli 1918, under vilken han på grund härav icke uppbär avlöning, åtnjuta det extra krigstidstillägget å 1 krona för dag, för så vitt antingen han erhållit förordnande å sin befattning före början av höstterminen år 1918 och förordnandet avser hela terminen eller han eljest tjänstgjort under densamma i dess helhet.

Såsom riksdagen ovan anført har riksdagen ansett sig böra tillstyrka, att även en extra krigstidshjälp nu utbetalas till vissa försörjningspliktiga befattningshavare. Riksdagen har därvid funnit, att denna extra krigstidshjälp lämpligen bör bestämmas till hälften av de särskilda belopp, som av lagtima riksdagen i fråga om den då medgivna krigstidshjälpen beslutats. Jämväl beträffande grunderna för åtnjutande av nu ifrågavarande förmån bör i huvudsak gälla vad av lagtima riksdagen i sådant avseende fastslagits. Dock synes rätten att uppbära extra krigstidshjälp böra utsträckas att gälla personer, vilka under år 1918 hava att erlægga skatt enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt för ett beräknat belopp av högst 6,000 kronor (för närvarande högst 4,000 kronor). Extra krigstidshjälp bör följaktligen nu utgå i nedanstående inkomstgrupper med följande belopp, nämligen vid en inkomst av:

högst 1,000 kronor: med 75 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 37 kronor 50 öre för vart barn;

från 1,000 till och med 2,000 kronor: med 60 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 30 kronor för vart barn;

från 2,000 till och med 3,000 kronor: med 45 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 22 kronor 50 öre för vart barn;

från 3,000 till och med 6,000 kronor: med 30 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 15 kronor för vart barn.

Särskild extra krigstidshjälp enligt kungörelsens § 11 mom. 2 bör däremot icke tillkomma försörjningspliktiga furirer och korpraler, då dessa enligt riksdagens förevarande beslut skola, i likhet med övriga befattningshavare, komma i åtnjutande av det särskilda extra krigstidstillägget av en krona om dagen.

Då det extra krigstidstillägget hänför sig endast till senare halvåret 1918, bör även den extra krigstidshjälpen avse denna tid och följaktligen utgångspunkten för rätten att komma i åtnjutande av denna förmån bliva den 1 juli 1918.

Sammanlagda beloppen av såväl vid lagtima riksdagen beviljade krigstidstillägg (jämte grundplåt) och krigstidshjälp som nu dels av Eders Kungl. Maj:t föreslagna extra krigstidstillägg dels av riksdagen

beslutade extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp, allt fördelat på tiden juli—december 1918, framgå av nedanstående tablå.

	Kungl. Maj:ts förslag:		Riksdagens beslut:	
	Belopp.	%.	Belopp.	%.
<i>Fast årlig lön 1,000 kr.:</i> ogift	599:—	120	724:—	145
gift	674:—	135	874:—	175
» med 3 barn	786:—	157	1,099:—	220
<i>Fast årlig lön 1,500 kr.:</i> ogift	733:—	98	939:—	125
gift	793:—	106	1,059:—	140
» med 3 barn	883:—	118	1,239:—	165
<i>Fast årlig lön 2,000 kr.:</i> ogift	849:—	85	1,033:—	103
gift	909:—	91	1,153:—	115
» med 3 barn	999:—	100	1,333:—	133
<i>Fast årlig lön 3,000 kr.:</i> ogift	1,183:—	79	1,367:—	91
gift	1,228:—	82	1,457:—	97
» med 3 barn	1,296:—	86	1,592:—	106
<i>Fast årlig lön 4,000 kr.:</i> ogift	1,516:—	76	1,700:—	85
gift	1,546:—	77	1,760:—	88
» med 3 barn	1,591:—	80	1,850:—	93
<i>Fast årlig lön 5,000 kr.:</i> ogift	1,832:—	73	2,016:—	81
gift			2,046:—	82
» med 3 barn			2,091:—	84
<i>Fast årlig lön 6,000 kr.:</i> ogift	1,832:—	61	2,016:—	67
gift			2,046:—	68
» med 3 barn			2,091:—	70
<i>Fast årlig lön 8,000 kr.:</i>	1,832:—	46	2,016:—	50
<i>Fast årlig lön 10,000 kr.:</i>	1,832:—	37	2,016:—	40

Av ovanstående tablå vill det synas, som om de utav riksdagen beslutade tilläggen ifråga om familjeförsörjare med 1,000 kronors årlig lön bleve högre än vad som betingas av levnadskostnadernas stegring. Emellertid torde tilläggen, procentuellt sett, i regel icke vara så stora, som tablåen giver vid handen. Det måste nämligen ihågkommas, att dessa befattningshavare, banvakter och därmed jämställda, ofta hava fri bostad samt att deras lön alltså rätteligen uppgår till mera än det kontanta belopp, varå krigstidstillägg eller krigstidshjälp utgår. Visserligen hava kostnaderna för bostad stigit under kristiden, vadan alltså förmå-

nen av fri bostad i och för sig kan sägas innebära ett dyrtidstillägg. Stegringen av bostadskostnaderna är dock jämförelsevis låg. Om därför den under kristiden inträdda ökningen i värdet utav fri bostad sammanlægges med redan utgående och nu beslutade kontanta dyrtidstillägg, uppgår denna summa, jämförd med avlöningsförmånernas sammanlagda belopp, till ett procentuellt räknat avsevärt lägre belopp än tablån synes giva vid handen.

För att så tillförlitligt som möjligt kunna beräkna kostnaderna för genomförandet av förslaget om extra krigstidstillägg och krigstidshjälp under senare halvåret 1918, har införskaffats särskilda uppgifter från vederbörande kassamyndigheter såväl i fråga om beloppen av under första halvåret verkställda utbetalningar av ifrågavarande medel som beträffande antalet befattningshavare, som under samma tid uppburit nämnda förmåner, ävensom deras fördelning i vissa särskilda löneklasser. En sammanställning av de sålunda inkomna uppgifterna återfinnes här nedan.

Sammanställning

rörande ungefärliga beloppen av utbetalt krigstidstillägg (-hjälp) januari—juni 1918 samt antalet befattningshavare, som uppburit dessa förmåner.

	Ämbetsverk i allmänhet	Affärsverken	Länsstyrelserna	Summa
Löneklasser:	antal befattningshavare	antal befattningshavare	antal befattningshavare	summa befattningshavare
— 875 kronor	13,023	2,104	816	15,943
876—1,000 »	1,528	2,515	174	4,217
1,001—1,200 »	2,465	1,525	259	4,249
1,201—1,500 »	3,691	10,051	469	14,211
1,501—1,800 »	4,556	9,651	488	14,695
1,801—2,100 »	2,481	12,580	335	15,396
2,101—2,400 »	1,793	3,030	284	5,107
2,401—2,700 »	1,656	1,106	351	3,113
2,701—3,000 »	1,376	1,124	299	2,799
3,001—5,000 »	3,474	4,946	2,077	10,497
5,001— »	2,337	547	1,296	4,180
Summa befattningshavare	38,380	49,179	6,848	94,407
Utbetalda belopp:	kronor	kronor	kronor	summa kr.
Grundplåt ¹	8,886,765	17,324,045	2,111,405	28,322,215
Procentuellt krigstidstillägg jan.—juni	10,325,237	14,363,803	3,515,515	28,204,555
Krigstidshjälp	2,815,210	5,756,423	239,321	8,810,954
Summa kronor	22,027,212	37,444,271	5,866 241	65,337,724

¹ Större delen av arméns (marinens) militära personal (12,000) har ej uppburit grundplåt.

Sammanlagda kostnadsökningen beträffande det extra krigstidstillägget i nu av riksdagen beslutad omfattning, bortsett från de av riksdagen vidtagna inskränkningarna för personal, som åtnjuter fri kost, uppgår i förhållande till Eders Kungl. Maj:ts förslag till omkring 16,000,000 kronor. Med hänsyn till dessa inskränkande bestämmelser har riksdagen emellertid funnit, att kostnadsökningen för genomförandet av riksdagens beslut bör kunna begränsas till omkring 15,400,000 kronor.

I fråga åter om den extra krigstidshjälpen skulle riksdagens beslut draga en merkostnad av omkring 4,600,000 kronor. Såväl det extra krigstidstillägget som den extra krigstidshjälpen skulle alltså komma att medföra en ökad kostnad av 20,000,000 kronor. Då Eders Kungl. Maj:t i avrundat tal beräknat kostnaden för det i propositionen nr 1 framlagda förslaget till 30,000,000 kronor, kan för genomförandet av riksdagens beslut beräknas ett belopp av omkring 50,000,000 kronor.

I enlighet med verkställda beräkningar skulle sistnämnda summa fördela sig på följande sätt:

	Extra krigs-	Extra krigs-	Summa
	tidstillägg	tidshjälp	
	Kr.	Kr.	Kr.
Affärsdrivande verken	24,420,000	2,980,000	27,400,000
Huvudtitlarna	20,735,000	1,615,000	22,350,000
Postsparbanken m. fl. verk	245,000	5,000	250,000
Summa	45,400,000	4,600,000	50,000,000

Sammanlagda för de affärsdrivande verken beräknade beloppet, 27,400,000 kronor, skulle för de särskilda verkens vidkommande fördela sig på följande sätt:

	Extra krigs-	Extra krigs-	Summa
	tidstillägg	tidshjälp	
	Kr.	Kr.	Kr.
Postverket	2,900,000	300,000	3,200,000
Telegrafverket	3,835,000	240,000	4,075,000
Statens järnvägar	16,700,000	2,300,000	19,000,000
Statens vattenfallsverk	385,000	65,000	450,000
Statens domäner	600,000	75,000	675,000
Summa	24,420,000	2,980,000	27,400,000

Vad därefter beträffar de för övriga verk beräknade beloppen, böra dessa i vad de belöpa å postsparbanken m. fl. verk i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag utgå av de medel, av vilka verkets omkostnader i övrigt bestridas.

Fördelningen av de utgifter slutligen av ifrågavarande art, vilka

böra bestridas genom anslag å vederbörliga huvudtitlar, uppgående till sammanlagt 22,350,000 kronor, framgår av följande specifikation:

	Extra krigs-	Extra krigs-	Summa
	tidstillägg	tidshjälp	
	Kr.	Kr.	Kr.
Andra huvudtiteln	860,000	65,000	925,000
Tredje »	134,000	1,000	135,000
Fjärde »	7,000,000	500,000	7,500,000
Femte »	4,450,000	525,000	4,975,000
Sjätte »	2,350,000	150,000	2,500,000
Sjunde »	2,630,000	200,000	2,830,000
Åttonde »	2,720,000	130,000	2,850,000
Nionde »	591,000	44,000	635,000
Summa	20,735,000	1,615,000	22,350,000

Ovannämnda för de särskilda huvudtitlarna angivna slutsummor böra enligt riksdagens mening såsom förslagsanslag uppföras å extra tilläggsstat för år 1918.

I fråga om täckningen av övriga kostnader av ifrågavarande art, vilka ännu icke här berörts, torde även med den nu beslutade ökningen av Eders Kungl. Maj:ts förslag utgifterna härför kunna i avseende å postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk bestridas av samma medel som övriga omkostnader för verken i fråga. Däremot lär icke, som närmare framgår av propositionen, vara förhållandet vad statens järnvägar beträffar. I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag torde därför det belopp, som beräknats erforderligt för beredande av extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp åt befattningshavare i sistnämnda verk, böra under titel utgifter för kapitalökning anvisas verket såsom tillfälligt lån mot återbetalningsskyldighet framdeles. Vad slutligen angår statens domäner torde det erforderliga beloppet kunna till åtminstone större delen täckas genom den behållning, som väntas uppstå därigenom att de verkliga utgifterna för 1918 års krigstidstillägg och krigstidshjälp väsentligt understiga de beräknade. I varje fall bör utgiften drabba nämnda verks omkostnadsstat.

Eders Kungl. Maj:t har slutligen i förenämnda proposition framlagt förslag rörande det extra krigstidstilläggets utgående jämväl för år 1919. Detta överensstämmer med vad av lagtima riksdagen beslutats beträffande det då medgivna krigstidstillägget. Då riksdagen emellertid nu

vidtagit vissa förhöjningar i Eders Kungl. Maj:ts förslag, bör enligt riksdagens mening även i fråga om detta förskott vissa ändringar vidtagas.

Riksdagen utgår härvid från att såsom förskott i avräkning å det krigstidstillägg, som kan bliva befattningshavare i statens tjänst för år 1919 beviljat, skall under sistnämnda år, tills bestämmelser i ämnet utfärdats och trätt i kraft, utbetalas, utöver vad av 1918 års lagtima riksdag medgivits, extra krigstidstillägg med en tredjedel av de avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas. Det särskilda extra krigstidstillägget av en krona om dagen skulle alltså icke utgå i förskott. Av riksdagen nu beslutade minimi- och maximibegränsningar av det procentuella extra krigstidstillägget böra jämväl gälla i fråga om nu behandlade förskott, vad minimibeloppet angår dock med den ändring, att, därest sammanlagda beloppet av de förskott en befattningshavare har att enligt såväl lagtima som urtima riksdagens beslut uppbära, skulle understiga 3 kronor 50 öre om dagen, nu ifrågavarande förskott höjes med det belopp, som erfordras för sammanlagda förskottens uppbringande till nyssnämnda siffra; dock att förskotten i intet fall må överstiga det avlöningsbelopp, varå krigstidstillägg beräknas.

Riksdagen vill slutligen uttala, att vad riksdagen sålunda beslutat enligt riksdagens mening icke får anses prejudicerande i fråga om arten och omfattningen av ett blivande beslut om dyrtidsbidrag för år 1919 åt statens befattningshavare.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen,

dels för beredande av extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana befattningshavare, som avses i Eders Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 mars 1918 (Svensk författningssamling nr 138) angående krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst

a) å extra tilläggsstat för år 1918 anvisat såsom förslagsanslag				
under andra huvudtiteln.....	kronor	925,000:	—	
» tredje »	»	135,000:	—	
» fjärde »	»	7,500,000:	—	
» femte »	»	4,975,000:	—	
» sjätte »	»	2,500,000:	—	
» sjunde »	»	2,830,000:	—	
» åttonde »	»	2,850,000:	—	
» nionde »	»	635,000:	—	

b) medgivit, att i fråga om befattningshavare vid verk och institutioner, för vilka anslag här ovan icke beräknats, extra krigstidstillägg må utgå av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas;

c) å extra tilläggsstat för år 1918 anvisat under titel utgifter för kapitalökning ett förslagsanslag, högst, 19,000,000 kronor att av tillfälliga lånemedel mot återbetalningsskyldighet utanordnas till statens järnvägar.

dels beslutat att,

a) det extra krigstidstillägget skall till varje befattningshavare utgå *dels* med en tredjedel av de å 1918 års senare hälft belöpande avlöningsförmåner, varå krigstidstillägg beräknas, eller, där beloppet enligt denna beräkningsgrund skulle understiga 1 krona 75 öre om dagen, med sistnämnda belopp, dock med iakttagande av att ingen må uppbära mera än 4 kronor 50 öre per dag, *dels ock* därutöver med 1 krona om dagen,

dock att det sammanlagda extra krigstidstillägget ej må överstiga i fråga om ogift personal, som äger åtnjuta fri kost i full utsträckning, hälften av de avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas, därest ej Eders Kungl. Maj:t i särskilt fall annorlunda förordnar, i vilken händelse krigstidstillägget dock ej må överstiga tre fjärdedelar av samma avlöningsförmåner, samt beträffande övrig personal tre fjärdedelar av de avlöningsförmåner, varå krigstidstillägget beräknas.

b) den extra krigstidshjälpen skall till befattningshavare eller, om han avlidit efter juni månads utgång, till hans stärbhusdelägare utgå, då det beräknade belopp, för vilket befattningshavaren under år 1918 har att erlägga skatt enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt (äkta makars taxeringar sammanräknade), utgör

högst 1,000 kronor: med 75 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 37 kronor 50 öre för vart barn;

från 1,000 till och med 2,000 kronor: med 60 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 30 kronor för vart barn;

från 2,000 till och med 3,000 kronor: med 45 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 22 kronor 50 öre för vart barn; samt

från 3,000 till och med 6,000 kronor: med 30 kronor för hustru eller husföreståndarinna och med 15 kronor för vart barn.

dels beslutat, att i fråga om det extra krigstidstillägget och den extra krigstidshjälpen skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad i ovan berörda kungörelse finnes stadgat, med iakttagande

att den i § 9 stadgade tidpunkten ändras till den 1 juli 1918,

att för befattningshavare, som av statens medel åtnjuta lön eller arvode för två eller flera befattningar, skola ovan stadgade minimi- och maximibelopp för det extra krigstidstillägget avse den sammanlagda avlöning, som han uppbär, samt att det oberoende av avlöningens storlek utgående extra krigstidstillägget av en krona för dag skall utgå för endast en av befattningarna, nämligen den som medför högsta avlöningen eller, därest avlöningarna äro lika, för den av dessa befattningar, till vilken befattningshavaren först blivit befordrad, samt

att sådan lärare vid statens läroanstalt, som icke äger åtnjuta avlöning under ferier, må, jämväl för den tid efter den 1 juli 1918, under vilken han på grund härav icke uppbär avlöning, åtnjuta det extra krigstidstillägget av en krona för dag, för så vitt antingen han erhållit förordnande å sin befattning före början av höstterminen år 1918 och förordnandet avser hela terminen eller han eljest tjänstgjort under densamma i dess helhet.

dels ock medgivit

a) att såsom förskott i avräkning å det krigstidstillägg, som kan vara befattningshavare i statens tjänst för år 1919 beviljat, må under sistnämnda år, intill dess kungörelse om sådant krigstidstillägg utfärdats och trätt i kraft, utbetalas extra krigstidstillägg enligt ovan för procentuellt tillägg angivna grunder, med iakttagande att befattningshavare skall uppbära minst så stort belopp, att till honom å 1919 års krigstidstillägg utbetalade förskott enligt såväl 1918 års lagtima riksdags beslut som nu angivna grunder uppgå till sammanlagt 3 kronor 50 öre om dagen; dock att ingen må i förskott å 1919 års krigstidstillägg uppbära tillhoppa mera än avlöningens belopp; och

b) att härför erforderliga belopp må utgå beträffande befattningshavare vid verk och institutioner, för vilka särskilt anslag för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 icke av sagda års lagtima riksdag beräknats, av de medel, av vilka verkets eller institutionens omkostnader i övrigt bestridas; samt beträffande övriga befattningshavare av de medel, som för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp för år 1919 blivit å 1919 års rikstat särskilt avsatta.

Stockholm den 29 november 1918.

Med undersätlig vördnad.